

výživu ve společné domácnosti; není však povinen jí poskytovat výživné, když manželka znemožnila manželské soužití nepřístojným chováním. Manželka ztrácí nárok na výživu, je-li manželství rozloučeno z viny její nebo z viny obou manželů, a stejně tomu tak jest při rozvodu, při němž však soud může podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. výjimečně manželu uložit, by po rozvodu z oboustranné viny poskytoval rozvedené manželce slušnou výživu. Z toho, co uvedeno, vysvítá, že nárok na výživné nemá manželka nehodná, která žije způsobem přičicím se podstatě manželství (§§ 40, 90, 92, 93 obč. zák.) a svým chováním způsobila neb aspoň spoluzpůsobila rozvrat manželství. Proto ve sporu o výživné, není-li zároveň žalováno o rozvod nebo rozluky, jest samostatně řešiti otázku viny na důvodu rozvodu nebo rozluky. Manželství stran dosud trvá. Žalovaný se ve sporu sice pokusil o jeho rozloučení z viny manželčiny, avšak žaloba jeho byla zamítnuta, poněvadž nedokázal rozlukový důvod jí zaviněný. Leč správně uvádí napadený rozsudek, že to nevádí, poněvadž tím není vyloučeno, by v pozdějším sporu o výživné neuplatnil za změněných poměrů skutkové okolnosti, jimiž může prokázati důvod rozvodu nebo rozluky z viny žalobkyně, které vznikly teprve později nebo tu sice již dříve byly, ale nebyly uplatněny. Za trvání manželství jest žalobkyně povinna zejména, by zachovávala manželskou věrnost a chovala se tak, jak se na vdanou ženu sluší a patří. O žalobkyni jest však zjištěno, že v době podání žaloby a za jejího projednávání žila v konkubinátě s P-em a K-em, že vede zhýralý život a že se oddává prostituci. Okolnosti tyto jsou zajisté takového rázu, že znemožňují žalovanému, byť i ne fakticky, tedy přece s mravního hlediska, by obnovil se žalobkyní manželské společenství a společnou domácnost, a zbavují ho povinnosti, by ze svých prostředků přispíval jí na výživu a tím i na její společnou domácnost s cizími muži.

Čís. 12034.

Pokud jest v prohlášení žalobce spatřovati změnu žaloby v tom smyslu, že spor vedený dosud proti pozůstalosti zastoupené dědici bude nadále veden proti dědicům osobně.

Výši výživného, které zemřelý nemanželský otec má platiti na děti, jest ustanoviti podle dne jeho úmrtí. Dědicové jsou pak povinni k placení výživného jen potud, pokud se ho může nemanželskému dítěti dostati z pozůstalostního jmění, při čemž jest vzíti za základ skutečnou cenu pozůstalosti v době jejího odevzdání, nikoliv hodnotu udanou v pozůstalostním řízení. Jest přihlédnouti i k tomu, zda jest zaopatřeno manželské dítě zůstavitelovo.

Má-li jmění složené otcem sloužiti k výživě a výchově nemanželského dítěte, jest žalobu dítěte o placení výživného proti dědicům zůstavitele, není-li složené jmění dosud vyčerpáno, pro tentokráte zamítnouti.

Nemanželský otec Josef S. složil pro nemanželské dítě Oskara B-a k poručenskému soudu 124.000 Kč, z nichž bylo vypláceno počínajíc 1. červnem 1930 měsíčně 1.000 Kč k rukám nemanželské matky. Žalobou, o níž tu jde, domáhaly se nemanželské děti Oskar a Daniela B-ovy na pozůstalosti po Josefu S-ovi placení výživného. Za řízení v první stolici byla pozůstalost po Josefu S-ovi odevzdána vdově Marii S-ové starší, jednou čtvrtinou, a dceři Marii S-ové mladší, třemi čtvrtinami, načež žalobci navrhli, by bylo ve vyhotovení rozsudku uvedeno, že tyto dědičky jsou v poměru svých dědických podílů povinny platiti zažalované částky. Procesní soud první stolice uznal žalovanou pozůstalost povinnou platiti na výchovu a výživu nemanželského syna Oskara B-a výživné měsíčně 500 Kč počínajíc dnem 15. dubna 1930 až do doby, kdy se bude žalobce moci sám živiti, na výchovu a výživu nemanželské dcery Daniely B-ové měsíčně 1.000 Kč od 15. dubna 1930 až do desátého roku žalobkyně, odtud pak až do doby, kdy se bude moci žalobkyně sama uživiti, měsíčně 1.200 Kč, a dodal, že k platům jsou povinny dědičky v poměru ke svým dědickým podílům. Odvolací soud vyhověl odvolání žalované a změnil napadený rozsudek ohledně Oskara B-a v ten smysl, že se zamítá žaloba také co do měsíčního výživného 500 Kč, počínajíc dnem 15. dubna 1930 až do doby, kdy se bude moci Oskar B. sám živiti, odvolání ohledně žalobkyně Daniely B-ové nevyhověl. Důvody: Po formální stránce vytýká žalovaná strana napadenému rozsudku, že soud první stolice uznal žalovanou pozůstalost povinnou platiti výživné žalující straně, ale současně vyslovil, že k platu tomu povinny jsou obě dědičky Marie S-ová st. a Marie S-ová ml. v poměru k dědickým svým podílům a pod exekucí, ačkoliv žalující strana uplatňovala své nároky proti pozůstalosti, označivši ji jako stranu žalovanou a za sporu po odevzdání pozůstalosti ani nenavrhla a první soud také ani nerozhodl, že na místě žalované pozůstalosti do sporu vstoupila osoba třetí, obě dědičky. Marie S-ová st. a Marie S-ová ml. účastnily se sporu jen jako reprezentantky pozůstalosti, nikoliv však vlastním jménem, a kdyby se mělo za to, že jsou stranou ve sporu, šlo by prý dokonce o zmatečnost podle § 477 čís. 4 c. ř. s., poněvadž braly účast na sporu jen jako přihlášené dědičky žalované pozůstalosti a tím byla jim odňata možnost, by své vlastní procesní a hmotné námitky ve sporu uplatnily. Avšak strana žalovaná přehlíží, že žalovaná pozůstalost přestala pravoplatným odevzdáním vůbec existovati a že práva a povinnosti její přešly na dědičky, takže právem byly prvním soudem odsouzeny, jak jest zřejmo z rozsudkového výroku. Nejde tu tedy o žádnou formální vadu, tím méně o zmatečnost.

Pokud se týče věci samé, není podle ustáleného dosavadního rozhodování zaopatřením, kterým nemanželský otec je podle svého jmění po rozumu § 166 obč. zák. nemanželskému dítěti povinen, ani vydání přiměřené části majetku, ani opatření takového živobytí, které by zaručovalo dítěti stejnou životní míru, v níž žije otec, nýbrž uvedení dítěte na cestu, na které je potom s to, by si samo chléb vydělávalo, nebo umožnění, by se dítě samo počestným způsobem trvale živilo (sb. n. s. čís. 8475). Stejně jako povinnost otce nésti náklady výživy a vychování nemanželského dítěte je i povinnost zaopatřiti je jen podpůrnou, potud, že

nenastává, došlo-li dítě zaopatření z vlastního majetku. V souzeném případě je mezi stranami nesporno, a tím i prokázáno, že nemanželský otec nezl. Oskara B-a, zemřelý Josef S., složil pro žalujícího nezl. Oskara B-a k poručenskému soudu 124.000 Kč, z nichž podle usnesení poručenského soudu počínajíc 1. červnem 1930 vypláceny jsou na výživu a na vychování dotyčného nezletilého měsíčně částky po 1.000 Kč k rukám nemanželské matky Anny B-ové. Následkem toho vyčerpá se jmění Oskara B-a teprve za další řadu let. Uváží-li se dále, že nezl. Oskar B. je, jak z poručenských spisů zřejmo, v roce 1912 19. prosince narozen, tedy takřka 19 let, není pochybnosti, že v té době bude již nezl. Oskar B. schopen sám se živiti. Nemůže tedy býti sporu o tom, že nemanželský otec, zemřelý Josef S., své vyživovací a zaopatřovací povinnosti k žalujícímu nezl. Oskaru B-ovi plně zadost učinil, takže povinnost taková nemohla vůbec podle § 171 obč. zák. přejíti na jeho dědice, t. j. na obě žalované. Jest tudíž žaloba nezl. Oskara B-a, který má vlastní dostatečné jmění plně postačující k jeho výživě a výchově, bezdůvodná. Bylo proto v tom směru odůvodněnému odvolání strany žalované vyhověno a napadený rozsudek změněn v ten smysl, že žaloba nezl. Oskara B-a byla úplně zamítnuta, při čemž se podotýká, že je pro spor zcela nerozhodno, že by se snad byl Josef S., kdyby žil, postaral nad to ještě o další a pozdější výborné vybavení svého nemanželského syna, poněvadž možnost ta úmrtím Josefa S-a naprosto pominula. Naproti tomu jest však odvolání strany žalované do odsuzující části napadeného rozsudku ohledně nezl. Daniely B-ové neodůvodněno. Podle § 171 první odstavec obč. zák. přechází povinnost vyživovati a zaopatřiti nemanželské děti jako jiný dluh na otcovy dědice, čímž má v první řadě býti řečeno, že tu platí výjimka z pravidla, podle něhož práva a závazky ryze osobní a rodinné, tedy zejména též závazky vyživovací nepřecházejí na dědice (§ 531 a 1448 obč. zák.). Ustanovením prvního odstavce § 171 obč. zák. jest tedy vyživovací povinnost nemanželského otce co do děditelnosti výslovně na roveň postavena jiným, t. j. majetkoprávním závazkům, které pravidelně přecházejí na dědice. Tím se však nic nemění na povaze tohoto závazku a zejména platí i pro tento případ předpis § 166 obč. zák., jenže úmrtím zavazného odpadly ostatní okolnosti, jež jinak jsou spolurozhodujícími pro určení rozsahu vyživovací povinnosti, zejména výdělková schopnost nemanželského otce, takže v tomto případě, kde otcovství jest zjištěno a výživné jest vyměřiti až po smrti otcově, jediným podkladem pro určení výživného může býti pozůstalé jmění. Vyživovací povinnost přechází na dědice nemanželského otce jen potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti otci. Z toho plyne, že, aby vyživovací nárok nemanželského dítěte podle § 171 první odstavec občanského zákona proti dědicům s úspěchem mohl býti uplatňován, musí tu především býti aktivní pozůstalost a že majetkové a jiné poměry dědiců samých nepřecházejí v úvahu. Rozhodnou je tu hodnota pozůstalosti v době jejího odevzdání (čís. 6152 sb. n. s.). Tuto hodnotu ovšem jest spolehlivě zjistiti, by o žalobním nároku mohlo býti bezpečně rozhodnuto. Žalovaná strana sama ve svém podání ze dne 21. června 1930 doznává, že se čisté pozůstalostní jmění, jež činilo ke dni úmrtí Josefa S-a

952.516 Kč 49 h, zmenšilo do odevzdání zaplacením dědického poplatku 64.181 Kč 10 h, takže činilo v čase odevzdání pozůstalosti 888.335 Kč 39 h. Vzhledem k tomuto značnému čistému pozůstalostnímu jmění v rozhodnou dobu, t. j. v čase odevzdání pozůstalosti, považuje i odvolací soud výživné nezl. Daniely B-ové, jak je první soud vyměřil, za přiměřené, i pozůstalostnímu jmění, i potřebám nezl. Daniely B-ové, byť i zatím žila ve společné domácnosti s nemanželskou matkou, což jest ostatně nerozhodno. Výživné toto předchází, poněvadž jako jiný dluh přechází na otcovy dědice, vyživovacímu podílu pozůstalé vdovy, dědickému podílu manželské dcery, povinnému jejímu dílu a tvrzenému jejímu nároku na výživné, poněvadž pro tyto nároky rozhodným je teprve čisté jmění pozůstalosti, zbývající po odpočtení dluhů pozůstalostních, tedy i výživného nezl. Daniely B-ové.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalované do rozsudku odvolacího soudu, pokud jím byl potvrzen rozsudek prvního soudu ve výroku, jímž byla žalovaná odsouzena platiti výživné Daniele B-ové, rozsudky obou nižších soudů zrušil a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl; dovolání žalobce Oskara B-a částečně vyhověl a změnil napadený rozsudek tak, že jeho žalobu zamítl jen pro tentokráte; jinak ani jeho dovolání nevyhověl.

Důvody:

K dovolání žalované strany: Zmatečnost podle § 477 č. 4 c. ř. s. spatřuje žalovaná strana v tom, že prý rozsudkem prvního soudu, potvrzeným v této části odvolacím soudem, byla odsouzena z části odevzdaná pozůstalost, z části jen podpůrně dědicové. Není však žádné zmatečnosti, zejména nikoliv podle § 477 č. 4 c. ř. s., neboť žalované straně nebyla nezákonným způsobem odňata možnost, by před soudem projednávala. Žaloba zněla původně proti pozůstalosti zemřelého Josefa S-a, zastoupené přihlášenými dědičkami Marií S-ovou st. a Marií S-ovou ml. Při roku dne 3. června 1931 pak žalobci navrhli, by vzhledem k tomu, že v mezičase po podání žaloby nabyla právní moci odevzdací listina, kterouž pozůstalost odevzdána byla vdově Marii S-ové st. jednou čtvrtinou a dceři Marii S-ové ml. třemi čtvrtinami, bylo ve vyhotovení rozsudku vyznačeno, že tyto dědičky jsou v poměru svých dědických podílů povinny k placení zažalovaných částek. V tomto prohlášení žalující strany sluší spatřovati změnu žaloby v tom smyslu, že spor dříve vedený proti pozůstalosti, zastoupené Marií S-ovou st. a Marií S-ovou ml. jako přihlášenými dědičkami, se dále povede proti nim osobně a v důsledku toho žalobní žádání směřuje k určení povinnosti žalovaných Marie S-ové st. a Marie S-ové ml. Ježto obě dědičky projednávaly o změněné žalobě, aniž podle protokolu o ústním jednání při roku 3. června 1931 něco proti změně žaloby namítaly, pokládá se jejich svolení ke změně žaloby za dané (§ 235 druhý odstavec c. ř. s.). Nemohou tudíž nyní vytýkati, že jim byla odňata možnost ve sporu projednávat, aný celý spor na straně žalované vedly, a to zprvu jako zástupkyně pozůstalosti a po provedené změně žaloby vlastním jménem. Také ve výroku rozsudku bylo vysloveno, že k pla-

tům jsou povinny dědičky v poměru svých dědických podílů. Tvrzení dovolání žalovaných, že byly odsouzeny jen podpůrně, je v rozporu se zněním výroku rozsudku.

Vadu řízení spatřuje dovolání v tom, že nebyly provedeny již v první stolici nabídnuté důkazy o skutečné hodnotě pozůstalosti ke dni úmrtí. Výtka tato jest správná, neboť nižší soudy měly zjistiti hodnotu pozůstalosti jednak ke dni úmrtí zůstavitele, jednak ke dne odevzdání pozůstalosti. To proto, že podle dne úmrtí jest ustanoviti výši výživného, které zemřelý nemanželský otec má na děti platiti, neboť vyživovací povinnost přechází na dědice jen potud, pokud by byl nárok odůvodněn proti zůstaviteli (srovnej rozhodnutí 6152 sb. n. s.). Hodnotu pozůstalosti v době jejího odevzdání jest zjistiti proto, že dědicové jsou povinni k placení výživného jen potud, pokud se ho může nemanželskému dítěti dostati ze jmění pozůstalostního. Při tom ovšem jest vzíti za základ skutečnou cenu pozůstalosti, nikoliv hodnotu udanou v řízení pozůstalostním. Zůstalo proto řízení kusým, když nižší soudy neprovedly důkazy stranami nabídnuté o tom, že aktiva pozůstalosti mají cenu menší, než byla udána v místopřísežném udání jmění, a, že k pasivům pozůstalosti náleží i pohledávka 400.000 Kč. Pokud jde o tuto pohledávku, měly nižší soudy buď podle § 190 c. ř. s. řízení přerušiti až do pravoplatného rozhodnutí sporu o tuto pohledávku, nebo měly, ovšem jen s účinkem pro tento spor, samy rozhodnouti o tom, zda a pokud je po právu. Konečně jest hleděti i k tomu, zda jest manželská dcera zůstavitelova Marie S-ová již zaopatřena, může-li se sama uživiti, či je-li se svou výživou odkázána na své dědictví. V tomto případě musel by nárok nezl. žalobkyně býti snížen tak, by pozůstalost stačila na výživu i manželské dcery tak, aby nemanželské dceři nebyla dána přednost před manželskou. Neboť, kdyby nemanželský otec byl na živu, muselo by se při určení výživného pro nemanželské dítě rovněž hleděti na jeho povinnost, vyživovati též své manželské dítě, kdyby se ještě nemohlo samo uživiti. Ježto se tak nestalo, jsou rozsudky nižších stolic i po této stránce vadné s hlediska § 503 čís. 2 c. ř. s. Bylo proto rozhodnouti o dovolání žalované strany, jak shora uvedeno.

K d o v o l á n í ž a l o b c e. Žalobce spatřuje nesprávné posouzení věci po právní stránce, rozpor rozsudku se spisy a vadu řízení v tom, že mu nebylo odvolacím soudem přiřknuto žádné výživné. Částka pro něho nemanželským otcem složená prý neměla sloužiti k zabezpečení jeho výživy a výchovy, nýbrž na zaopatření po nabytí zletilosti. Než tato okolnost nebyla v první stolici tvrzena a nelze k ní jako k nedovolené novotě přihlížeti. Z poručenského spisu není také patrné, že peníze a cenné papíry byly tehdy neznámou osobou dávány na jiný účel, než na zajištění výživy a výchovy. Nelze předpokládati, že byly dávány na zaopatření, neboť toho je dosáhnuto, když je nemanželské dítě přivedeno tak daleko, že si může vlastní prací opatřiti prostředky k výživě. Není tedy mylný názor odvolacího soudu, že složené jmění mělo a má sloužiti k výživě a výchově tohoto dítěte, ani jeho názor, že stačí k tomuto účelu na řadu let. Ale není odůvodněn jeho názor, že do vyčerpání toho jmění bude nezletilý žalobce schopen sám se živiti. I kdyby se to stalo a později přece upadl v takový stav, že by té způsobilosti

pozbyl, obživly by jeho nároky proti nemanželskému otci a tím i proti pozůstalosti. Není tudíž správným uzavíratí mu cestu, aby se jich někdy mohl domáhati. Proto neměl odvolací soud jeho žalobu zamítnouti definitivně, nýbrž jen pro tentokráte. Zamítnutí pro tentokrát je odůvoděno, neboť je jisto, že nyní je o jeho výživu a výchovu dostatečně postaráno z majetku, který mu nemanželský otec dal. Proto bylo jeho dovolání z dovolacího důvodu § 503 čís. 4 c. ř. s. částečně vyhověno a uznáno, jak je ve výroku uvedeno.

Čís. 12035.

Směnky (zákon ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Při domicilovaných směnkách s udáním domiciliáta není k zachování směnečných práv proti příjemci (proti výstavci vlastní směnky) třeba včasné protestace pro neplacení u domiciliáta, je-li v době splatnosti směnky domiciliát majitelem směnky podle obsahu směnky, tedy věřitelem směnečným; pouhá držba směnky nestačí.

Následky opomenuté protestace nebyly odčiněny tím, že směnečná suma byla zaplacená v den splatnosti výstavcem, remitentem, a pak byla směnka dále směnečně převedena blankopodindosamentem.

(Rozh. ze dne 27. října 1932, Rv II 620/32.)

Žalovaný podepsal jako příjemce směnku, vystavenou firmou K. v Přerově a splatnou dne 1. října 1931 u filiálky banky Ž. v Olomouci. Firma K. převedla směnku indosamentem na filiálku banky Ž. v Olomouci. Tato ji žírovala dále na řad centrály banky Ž. v Praze, jež dne 21. září 1931 vrátila směnku filiálce v Olomouci bez žíra. Protest v den splatnosti nebyl u domiciliáta vznesen. Ježto přijatel v den splatnosti směnku nezaplatil, obrátila se filiálka banky Ž. v Olomouci na vydatelku směnky firmu K. v Přerově. Tato směnku řečené filiálce zaplatila a filiálka jí směnku vrátila. Firma K. převedla pak směnku směnečně na Okresní záložnu v P., jež směnku proti žalovanému zažalovala. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že nebyl proti domiciliátce učiněn protest, neboť žalující strana připouští, že domiciliátka v čase splatnosti byla jen v držení této směnky, což však nestačí, jelikož domiciliátka nebyla majitelkou směnky, totiž směnečnou věřitelkou. Procesní soud své stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Důvody: Soud vzal za prokázáno, že směnka byla vystavitelkou firmou K. filiálce banky Ž. v Olomouci k eskontu předána. Filiálka zaslala směnku centrále do Prahy, která směnku reeskontovala. Směnka zůstala prozatím v uschování centrály až do 21. září 1931, načež byla filiálce vrácena, když ještě před tím byla likvidatura centrály na směnce potvrdila, že jest zaplacená. Současně byla filiálka touto částkou zatížena. Směnka byla asi druhý nebo třetí den po splatnosti bankou Ž. fil. v Olomouci firmě K. vrácena, poněvadž nebyla honorována akceptantem, nýbrž vydatelem, firmou K. Směnka byla honorována firmou K. buď koncem září neb dne 1. října. Z toho vy-